

Eich cyf/Your ref P-05-860
Ein cyf/Our ref KW/06231/19

Janet Finch-Saunders AC
Aelod Cynulliad dros Aberconwy
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Caerdydd
CF99 1NA

Government.Committee.Business@llyw.cymru

5 Mehefin 2019

Annwyl Janet

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 24 Mai, yn dilyn gohebiaeth flaenorol ynghylch ystyriaethau'r Pwyllgor Deisebau o ddeiseb (P-05-861) ynghylch gwneud addysg wleidyddol yn elfen orfodol o'r cwricwlwm newydd.

Rwyf am ymateb i bob cwestiwn yr ydych wedi'u codi yn eu tro:

i. Sefydlu datrysiad dros dro, naill ai drwy'r cwricwlwm ABCh cyfredol neu Fagloriaeth Cymru, sy'n sicrhau bod pwyslais ychwanegol yn cael ei roi ar addysg wleidyddol ar gyfer pobl ifanc a allai fod yn pleidleisio am y tro cyntaf ar ôl 16 oed yn 2021;

Mae Llywodraeth Cymru a Chomisiwn y Cynulliad yn deddfu i sicrhau bod pobl ifanc sy'n 16 ac 17 oed yn gallu pleidleisio yn etholiad y Cynulliad yn 2021 ac yn etholiadau llywodraeth leol yn 2022. Rydym yn credu y dylai bod gan bobl ifanc yr hawl i bleidleisio am y tro cyntaf pan fyddant yn debygol o fod yn dal i fyw gartref mewn awyrgylch sefydlog. Rydym yn

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

rhagweld y bydd hyn yn sefydlu arfer gydol oes o gymryd rhan mewn penderfyniadau democrataidd. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyflwyno deunydd addysgol ar gyfer y rheini sy'n pleidleisio o'r newydd ynghyd â strategaethau cyfathrebu i godi ymwybyddiaeth o hynny. Y bwriad yw sicrhau deunydd sy'n wleidyddol niwtral a bod cymorth i athrawon yn ei le mewn ysgolion erbyn mis Medi 2020, ymhell cyn y bydd pobl ifanc 16 ac 17 oed yn pleidleisio am y tro cyntaf. Fel rhan o'r gwaith hwn, byddaf yn ysgrifennu at ysgolion i'w gwneud yn ymwybodol o'r adnoddau hyn ac i dynnu sylw at gyfleoedd i drin â thrafod addysg wleidyddol o fewn ABCh a Bagloriaeth Cymru.

I gyd-fynd â hyn bydd ymgyrch gwybodaeth gofrestru a fydd yn cael ei dilyn gan anogaeth i fynd allan a phleidleisio'n nes at yr etholiadau dan sylw. Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid drwy gydol y broses hon, gan gynnwys Comisiwn y Cynulliad a chydag awdurdodau lleol. Bydd mabwysiadu dull cydlynol yn bwysig gan fod llawer o awdurdodau lleol eisoes yn cynnal gweithgareddau i godi ymwybyddiaeth ddemocrataidd gyda phobl ifanc ac mae Gwasanaeth Addysg y Cynulliad yn darparu rhaglenni addysg sydd wedi'u teilwra i ysgolion a cholegau a'r gwasanaeth allgymorth addysg rhad ac am ddim. Y bwriad yw cynnwys pobl ifanc yng ngwaith y Cynulliad a'u hannog i ymwneud â'r broses ddemocrataidd.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn comisiynu ymchwil i lunio strategaethau ar gyfer ennyn diddordeb grwpiau newydd sy'n pleidleisio yn eu hawliau democrataidd ac i hybu cymryd rhan mewn etholiadau a phwysigrwydd pleidleisio. Bydd gan nifer o randdeiliaid a phartneriaid allweddol ran i'w chwarae o ran cyflwyno'r adnoddau a chodi ymwybyddiaeth ymysg carfannau newydd o bleidleiswyr. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn cydweithio â phartneriaid allweddol, gan gynnwys Comisiwn y Cynulliad, er mwyn sicrhau bod y negeseuon yn gyson ac osgoi achosion o ddyblygu.

ii. ystyried ffyrdd eraill y gall pobl ifanc gael gafael ar wybodaeth mewn perthynas ag addysg wleidyddol y tu allan i gwricwlwm yr ysgol, er enghraifft trwy leoliadau gwaith ieuenctid:

Mae gwaith ieuenctid eisoes yn chwarae rhan allweddol yn natblygiad gwleidyddol pobl ifanc. A dweud y gwir, mae datblygiad gwleidyddol yn amlwg yn 'Gwaith Ieuenctid yng Nghymru: Egwyddorion a Dibenion' a 'Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Gwaith Ieuenctid' Mae'r rhain yn ei gwneud yn ofynnol, er enghraifft, i weithwyr ieuenctid wybod a deall sut y mae'r broses ddemocrataidd yn gweithio, rôl haenau gwahanol o lywodraeth, a natur a nodau pleidiau gwleidyddol, er mwyn annog a chefnogi pobl ifanc yn effeithiol i ddatblygu yn ddinasyddion gwybodus sy'n dangos diddordeb mewn gwleidyddiaeth. Yn ychwanegol at hynny, mae gwaith ieuenctid yn cynorthwyo pobl ifanc i ddeall eu hawliau, wrth hwyluso mynediad at gyngor, gwybodaeth, cefnogaeth a chanllawiau perthnasol. Felly, mae gwaith ieuenctid mewn lle da i gynorthwyo pobl ifanc i gael gafael ar wybodaeth sy'n gysylltiedig â chymryd rhan mewn gwleidyddiaeth y tu allan i'r ysgol a'r cwricwlwm.

Yn nes ymlaen yn y mis byddwn yn cyhoeddi ein Strategaeth Gwaith Ieuenctid newydd ar gyfer Cymru. Bydd y strategaeth hon, a ddatblygwyd ar y cyd â phobl ifanc a'r sector gwaith ieuenctid, yn amlinellu rhaglen uchelgeisiol a fydd yn cryfhau'r cynnig gwaith ieuenctid i holl bobl ifanc Cymru, ac yn datblygu tystiolaeth i wella dulliau gweithredu yn y dyfodol. Er mwyn cefnogi'r nodau hyn, mae gwerth £10m o gyllid ar gael yn 2019/20.

Yn 2018, sefydlodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru Senedd Ieuenctid Cymru, sy'n rhoi ffordd newydd sbon i bobl ifanc sydd rhwng 11 ac 18 oed yng Nghymru gael dweud eu dweud ar lefel genedlaethol. Mae'n eu grymuso i godi ymwybyddiaeth a thrin a thrafod materion sy'n bwysig i bobl ifanc yng Nghymru. Trwy gymryd rhan mewn gwleidyddiaeth sy'n seiliedig ar faterion, mae pobl ifanc yn gweld drostynt eu hunain sut y mae gwleidyddiaeth yn gweithio a'r effaith uniongyrchol a gaiff gwleidyddiaeth ar eu bywyd, Trwy

gydol 2018, roedd pobl ifanc yng Nghymru yn gallu cofrestru i bleidleisio yn etholiadau cyntaf Senedd leuencid Cymru. Roedd bron i 24,000 wedi cofrestru. Ym mis Tachwedd 2018, roedd cyfnod etholiad o 3 wythnos, ble gallai'r rheini a gofrestrodd, bleidleisio ar-lein dros y sawl yr oeddent yn dymuno ei gael i'w cynrychioli.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, reading 'Kirsty Williams'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Kirsty Williams AC/AM

Y Gweinidog Addysg
Minister for Education